Helemaal volgens het boekje?

MS Het einde van de gevechtshandelingen in het conflict op en rond de Falklandeilanden betekende tevens het startsein voor de vele commentatoren, journalisten, militaire deskundigen en bittertafelstrategen die zich overal ter wereld onverwijld gingen buigen over de vooralsnog zeer schaarse gegevens waaruit door echte en vermeende experts wellicht te eniger tijd kan worden geconcludeerd in hoeverre het nageslacht zijn voordeel zal kunnen doen met de wijze lessen die uit het voorgevallene kunnen worden getrokken. Zoals de kenners maar al te goed beseffen, is bij dergelijke *analyses a posteriori* het gevaar niet gering dat men vervalt in een fout die door de eeuwen heen steeds op de loer heeft gelegen wanneer achteraf moest worden beoordeeld of de verschillende betrokken leiders – om het even of zij optraden in de politieke arena dan wel het bevel voerden over eenheden te velde – al dan niet de juiste beslissingen hadden genomen: de fout namelijk dat de nabeschouwer zich reeds op voorhand meent te kunnen stellen op het standpunt dat de behaalde overwinning tevens mag gelden als bewijs dat de succesvolle aanvoerder het *dus* goed heeft gedaan. Zoals echter uit tal van historische voorbeelden overduidelijk kan worden afgeleid, moet die omgekeerde redenering uiterst twijfelachtig worden genoemd: immers, niet zelden werd op grond daarvan een onverdiende lauwerkrans gedrukt om de slapen van een bejubelde veldheer wiens victorie, zoals bij grondiger onderzoek dan later moest worden erkend, slechts was te danken geweest aan de omstandigheid dat aantal en ernst van zijn foutieve beslissingen nog werden overtroffen door de blunders van zijn tegenstander.

Met het hierboven geuite voorbehoud ter zake van mogelijk uit de recente operaties te trekken lessen wil overigens bepaald niet worden gesuggereerd dat de prestaties van de Britse commandanten en hun onderhebbenden met scepsis zouden moeten worden bejegend of, erger nog, schouderophalend gebagatelliseerd. Als er op dit ogenblik al een enkele gevolgtrekking kan worden gemaakt, is het wel deze dat eens te meer werd bewaarheid wat Hitler reeds neerschreef in *Mein Kampf*, en wel dat Engeland misschien bij tijden zijn defensie mag verwaarlozen maar dat het altijd weer blijk geeft op waarlijk cruciale momenten wel degelijk te kunnen beschikken over precies het militaire instrument dat onder die gegeven omstandigheden noodzakelijk is om de op te dragen taken ook metterdaad te kunnen uitvoeren. Dat was ook ditmaal onmiskenbaar weer het geval, en men mag zeer zeker grote bewondering koesteren voor de wijze waarop de door de overheid van het Verenigde Koninkrijk uitgezonden strijdmacht zich heeft gekweten van haar taak: te demonstreren dat de vrije wereld het niet zal toelaten dat een agressor in het bezit blijft van hetgeen hij – onder schending van de aanvaarde internationale rechtsregels en met hautaine minachting voor het zelfbeschikkingsrecht van de betrokken bevolking – vermeesterde toen hij de kans daartoe schoon achtte. Die taakvervulling mag stellig worden gezien als een hart onder de riem van andere naties die op enig moment aan een zelfde dreiging zouden kunnen worden blootgesteld, en als een voorbeeld ter navolging voor degenen die mogelijk ook eens, waar ter wereld dan ook, een nieuwe agressie ongedaan zullen moeten maken. Het is vooral om die mogelijkheid dat in militaire kring thans zo belangstellend wordt uitgezien naar resultaten van de analyses waarmee de Britse staven zich nu bezighouden.

De grote vraag is immers of de vigerende strate-

gische en tactische concepties niet zullen moeten worden herzien. Hoewel het overdreven zou zijn van de Falklands te spreken als van een proefterrein, ligt het voor de hand dat elke praktische ervaring verdient te worden geëvalueerd en verwerkt opdat „het boekje" steeds up to date wordt gehouden: zorgeloosheid kan de kwalijkste consequenties hebben.

In het bijzonder de *marine* staat wel tegenover enkele netelige problemen. Eens te meer is aangetoond dat de oppervlakteschepen te kwetsbaar zijn indien zij aan zichzelf worden overgelaten, zonder voldoende luchtwaarneming en -dekking, zeker als hun afwerend vermogen tegen geavanceerde raketten ontoereikend is. In dat verband rijst ook de vraag of het wel verstandig is de werkgelegenheid van eigen industrieën te laten prevaleren boven de noodzaak werkelijk doeltreffende middelen aan te schaffen; te denken valt aan de in feite toch al obsolete Seawolfraket in vergelijking met Holland-Signaals hoogwaardige radarsysteem en, Nederlands terechte trots, de Goalkeeper. Ook ten onzent zou men zich op die les mogen beraden!

Voor de *luchtmacht* lijkt vooralsnog ook ditmaal Douhets ongelijk bewezen: ondanks een potentieel luchtoverwicht en een – op Israëlische en Zuidafrikaanse scholing duidende – grote persoonlijke inzet kon het Argentijnse luchtwapen het conflict niet alléén beslechten, al moet worden aangetekend dat in deze situatie het aantasten van het vijandelijke thuisfront uiteraard onmogelijk was. Anderzijds is opnieuw gebleken dat luchtoverwicht, in voorkomend geval tijdelijk en plaatselijk, essentieel is voor het welslagen van de operaties der beide andere krijgsmachtdelen. Voorts lijkt van belang de constatering dat supersnelle gevechtsvliegtuigen gemakkelijk de veel tragere helikopters en V/STOL-vliegtuigen van het Harriertype kunnen „voorbijsteken", met alle fatale gevolgen van dien, zoals bijvoorbeeld het achterna gestuurd krijgen van een hittezoekende raket. Overigens bleken de helikopters relatief kwetsbaar, vooral voor grond-luchtvuur van organieke infanteriewapens, als zij op geringe hoogte opereerden terwijl de tegenstander niet afdoende werd geneutraliseerd.

De *landstrijdkrachten* ten slotte hebben weer eens de spits moeten afbijten. In moeilijke terrein- en weersgesteldheid konden zij profiteren van hun professionele geoefendheid die hen verreweg superieur deed zijn aan de grotendeels dienstplichtige Argentijnse tegenstanders, die zij bovendien op het punt van bevelvoering, leiding en coördinatie van hun optreden duidelijk de loef afstaken. Met toegenomen zelfvertrouwen na de „warming-up" op South Georgia konden zij op East Falkland aan land gaan, consolideren en oprukken geheel „volgens het boekje", al werden zij geholpen doordat de Argentijnse commandant dezelfde fout maakte die de Duitsers in 1944 de das omdeed, namelijk nalaten het landingshoofd onverwijld aan te vallen en te vernietigen. De verdere operatie vergde nog wel tijd maar weinig mensenlevens: de Britse bevelhebber – die van de politieke leiding terecht volledige vrijheid van handelen had gekregen – kon rustig kiezen tussen een snelle aanval of de demonstratieve insluiting van de kansloze verdedigers. Ook de verdere afwikkeling verliep „volgens het boekje", compleet met strooibiljetten, vermaningen verder bloedvergieten te vermijden, en vertoon van eigen manoeuvreervermogen en vuurkracht inclusief vloot- en luchtsteun: met drie van de vier azen in de hand – land, zee en moreel – maakte generaal Moore duidelijk dat zijn opponent niets restte dan zinloos blufpoker.

Hoewel het inderdaad nog te vroeg is voor pertinente conclusies kan toch, zij het met een slag om de arm, worden gezegd dat het raadzaam is de krijgsmacht te oefenen „volgens het boekje". Dat blijkt tot resultaten te kunnen leiden. Er is echter één voorwaarde . . . het moet dan wèl het góéde boekje zijn!